

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОБОРОНИ УКРАЇНИ
імені Івана ЧЕРНЯХОВСЬКОГО
НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ОРГАНІЗАЦІЇ
ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**МІЖВУЗІВСЬКИЙ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ СЕМІНАР
“ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЯКОСТІ
ВИЩОЇ ОСВІТИ У ВВНЗ”**

Матеріали міжвідомчого науково-практичного семінару
23 листопада 2021 року

Київ – 2021

Теоретико-методичні засади системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у вищих військових навчальних закладах: Матеріали міжвузівського науково-практичного семінару 23 листопада 2021 року. – К.: НУОУ, 2021. – 120 с.

Збірник матеріалів міжвузівського науково-практичного семінару присвяченого обґрунтуванню рекомендацій щодо удосконалення теоретико-методичних засад системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у вищих військових навчальних закладах.

Редакційна колегія:

Салкуцян Сергій Миколайович

заступник начальника університету з навчальної роботи, кандидат військових наук, доцент, генерал-майор (голова редакційної колегії).

Олійник Леонід Віталійович

начальник науково-методичного відділу аналізу та прогнозу освітньої діяльності науково-методичного центру організації освітньої діяльності НУОУ імені Івана Черняхівського доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, полковник (заступник голови редакційної колегії).

Кошлань Олександр Анатолійович

начальник науково-методичної лабораторії внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності науково-методичного відділу аналізу та прогнозу освітньої діяльності науково-методичного центру організації освітньої діяльності НУОУ імені Івана Черняхівського, доктор філософії, підполковник.

Гнесь Богдан Миколайович

науковий співробітник науково-методичної лабораторії внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності науково-методичного відділу аналізу та прогнозу освітньої діяльності науково-методичного центру організації освітньої діяльності НУОУ імені Івана Черняхівського, старший лейтенант.

© Науково-методичний центр організації освітньої діяльності, 2021

© Видавництво Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського, 2021

ПРОВІДНІ ФУНКЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

Коваль М.С.

Доктор педагогічних наук, професор,

Литвин А.В.

Доктор педагогічних наук, професор,

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Пріоритетне місце в системі модернізації закладів вищої освіти (ЗВО) України, зокрема тих, що підвідомчі Державній службі з надзвичайних ситуацій в останні роки займає розроблення та впровадження інформаційно-освітнього середовища (ІОС). Науково-педагогічний колектив Львівського державного університету безпеки життєдіяльності накопичив успішний досвід використання засобів ІКТ і мережевих ресурсів із метою підвищення ефективності освітньої діяльності у закладі вищої освіти із специфічними

умовами навчання та забезпечення якості підготовки випускників. Інформаційно-освітнє середовище ми розглядаємо як поле освітньої та професійної діяльності, що є інноваційною основою вдосконалення роботи ЗВО ДСНС України, і дієвий механізм підвищення рівня професійної компетентності майбутніх фахівців цивільного захисту, їхньої готовності до життєдіяльності в умовах діджиталізації.

Інформаційно-освітнє середовище закладу забезпечує реалізацію комплексу організаційно-управлінських, правових, освітніх відносин учасників освітнього процесу через інформаційну взаємодію, зорієнтовану на потреби здобувачів освіти, і передбачає оптимальний розподіл повноважень між усіма сторонами і суб'єктами навчання з метою виконання державних стандартів. ІОС охоплює викладачів, курсантів і студентів, командирів, адміністрацію закладу, слугує інтегрованим осередком для всіх компонентів професійної підготовки і координує діяльність кафедр, деканатів, відділів та управлінських структур ЗВО.

Потужний вплив на формування освітнього середовища має розвиток ІКТ та Інтернет-технологій, сучасних телекомунікаційних засобів, девайсів і гаджетів. У загальному інформаційному просторі відбувається цілеспрямоване формування механізмів, що забезпечують нові якості системи освіти, передусім професійної, способів її функціонування, модернізації та розвитку [4, с. 89]. Практика показує, що такі механізми формуються на сукупності спеціалізованих комп'ютерно орієнтованих навчальних середовищ [3, с. 89].

Зважаючи на це, ми конкретизували завдання ІОС стосовно освітньої, навчально-методичної, організаційно-управлінської та інших видів діяльності нашого закладу вищої освіти. На цій основі, детально вивчивши погляди науковців [1, с. 165] ми визначили таку сукупність різнопланових функцій інформаційно-освітнього середовища закладу вищої освіти ДСНС України:

Системотвірна функція спрямована на взаємозв'язок та взаємопроникнення всіх аспектів професійної підготовки фахівців цивільного захисту в інформаційно-освітньому середовищі ЗВО; забезпечує цілісність процесу формування знань, умінь і навичок з усіх дисциплін, інтегрування компонентів професійної компетентності майбутніх фахівців завдяки використанню ІКТ як засобу навчання та професійної діяльності, що виявляється в реалізації системних зв'язків, єдності всіх сторін інформатизації освітнього процесу.

Мотивувальна функція пов'язана з урахуванням потреб студентів і курсантів (мотиви, настанови, інтереси), підвищенням мотивації навчально-пізнавальної діяльності майбутніх фахівців і стимулюванням до послідовного просування власним освітнім маршрутом, тобто концентрацією освітнього середовища на потребах та індивідуальних особливостях кожного майбутнього фахівця.

Світоглядно-аксіологічна функція визначає розвиток у майбутніх фахівців власного світорозуміння та професійної позиції крізь призму їхніх об'єктивних інтенцій і самосвідомості, побудову ієрархії цінностей, духовно-моральних і морально-етичних характеристик [2, с. 3-4].

Інформаційно-забезпечувальна функція відбір і надання різноманітної інформації, що гарантує своєчасне та якісне одержання навчальних матеріалів для формування професійної компетентності, забезпечує інформаційний обмін і застосування інноваційних, високоефективних методів трансляції знань і досвіду викладачів із використанням ІКТ, у тому числі засобів моделювання та візуалізації складних і ризиконебезпечних об'єктів, явищ і ситуацій професійної діяльності.

Комунікативна функція дає змогу налагоджувати і підтримувати інформаційні зв'язки й інтерактивну взаємодію з викладачами і діалог суб'єктів освіти в середині ІОС, а в разі потреби, з ресурсами єдиного інформаційного простору з метою задоволення пізнавально-освітніх потреб учасників професійної підготовки, реалізації та моніторингу їхньої самостійної роботи.

Професійно-спрямувальна функція забезпечує формування професійно важливих знань, умінь і навичок, якостей, які дають змогу майбутнім фахівцям сформувати готовність до дій у надзвичайних ситуаціях, ефективно виконувати професійні завдання та зберігати власне здоров'я, що передбачає освітню діяльність у професійному контексті, спрямовану на засвоєння операцій, аналоги яких виконуватимуться в подальшій роботі, коли засобами ІКТ створюються обставини і ситуації, максимально наближені до реальних, насичені елементами раптовості, динаміки, небезпеки, граничної складності.

Науково-аналітична функція пов'язана з вивченням потреб здобувачів освіти щодо загальної та професійної підготовки в умовах інформаційного суспільства; дослідженням необхідного та реального рівня інформатизації освітньої системи; виявленням напрямів оптимізації ІКТ-забезпечення навчально-пізнавальної, виховної та професійної діяльності, розвитку інтелекту, креативних якостей, формування інформаційної культури курсантів і студентів.

Соціальна функція підвищує престижність і ефективність професійної діяльності майбутніх фахівців завдяки безперервному розвитку системи їхньої підготовки, а також передбачає формування якостей і властивостей, спрямованих на використання творчого потенціалу, виховання високого рівня соціальної свідомості та відповідальності.

Методична функція визначає проектування, створення, надання, реалізацію, безперервне оцінювання та вдосконалення високопродуктивного навчально-методичного комплексу, що дає змогу гарантувати професійну кваліфікацію випускників на рівні державних стандартів вищої освіти.

Технологічна функція передбачає реалізацію дидактичних, виховних і розвивальних можливостей ІКТ, що дозволяє впроваджувати і застосовувати сучасні високоефективні електронні освітні ресурси і засоби навчання, обґрунтовано обирати і використовувати можливості телекомунікацій, персональних пристроїв, призначених для налагодження, здійснення й

обслуговування навчально-пізнавальної інформаційної взаємодії в освітньому процесі, повсякденному житті, професійній службовій діяльності.

Організаційно-управлінська функція спрямована на реалізацію оперативного адміністрування та управління (навчально-виховною взаємодією, ресурсами, науково-педагогічними кадрами, контингентом курсантів і студентів, процесом діджиталізації ЗВО) за допомогою послідовного планування та проектування, організації, координування освітнього процесу, виявлення психолого-фізіологічних особливостей, визначення та своєчасного комплексного контролю навчальних досягнень майбутніх фахівців, оцінювання та неперервного моніторингу роботи усіх елементів із налагодженням дієвого зворотного зв'язку.

Прогностично-коригувальна функція зумовлює стратегію розвитку освітнього середовища, його взаємодію із зовнішніми чинниками і загальними соціально-економічними обставинами шляхом використання прогностичної інформації для визначення довгострокових напрямів і тенденцій підготовки фахівців у системі безперервної освіти, коригування їхньої подальшої діяльності на основі випереджального бачення близьких і віддалених професійних завдань, а також усвідомлення перспектив професійної діяльності [3, с. 222-225].

Висновки. Зазначені функції ІОС розглядаємо як провідні в освітньому процесі закладу вищої освіти ДСНС України. Їх реалізація дає змогу оптимізувати процес професійної підготовки, добитися кращого управління навчально-виховною діяльністю та підвищення загальної якості підготовки фахівців цивільного захисту. Як засвідчили результати діяльності ЛДУБЖД в умовах пандемії COVID-19, науково обґрунтована та методично продумана реалізація можливостей і завдань інформаційно-освітнього середовища дає змогу повноцінно проводити інтерактивне, діалогове, професійно спрямоване навчання в дистанційному та змішаному режимі роботи закладу.

Література

1. Гуревич, Р. С., & Кадемія М. Ю. (2004). *Інформаційно-телекомунікаційні технології в навчальному процесі та наукових дослідженнях*. Вінниця: ДОВ «Вінниця».

2. Зязюн, І. А. (2007). Інтегративна функція культури в інформаційному суспільстві. *Професійно-художня освіта України*, IV, 3–12.

3. Коваль, М. С. (2019). *Система професійної підготовки майбутніх працівників ДСНС України в інформаційно-освітньому середовищі закладу вищої освіти*. Львів: ПАІС.

4. Литвин, А. В. (2009). Інформаційні технології в контексті формування освітнього середовища. *Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи*, 2 (1), 86–90.

З М І С Т

Артамощенко В.С. Рекомендації щодо створення системи зовнішнього оцінювання курсів професійної військової освіти за підсумками службової діяльності випускників.....	3
Богущ В.М., Бровко В.Д. Щодо підготовки фахівців для системи протидії гібридної війни з боку держави-агресора в інформаційній сфері та кіберпросторі.....	15
Вдович С.М. Підготовка майбутніх фахівців ризиконебезпечних професій до безконфліктного професійного спілкування.....	18
Гострик С.Р. Щодо особливостей підготовки фахівців служби безпеки України.....	21
Дерев'янчук А.Й. Інформаційні технології як засіб підвищення якості вивчення військово-технічних дисциплін.....	24
Зельницький А.М., Заболотний О.А., Васильєв О.М. Управління якістю вищої військової освіти.....	26
Каракуркчі Г.В., Голда М.А., Шутов О.О. Професійний розвиток наукових та науково-педагогічних працівників ввнз як складова внутрішньої системи забезпечення якості вищої військової освіти.....	32
Кашуба В.Ф., Олійник Л.В., Остапенко В.С. Роль і місце системи контролю якості підготовки слухачів в загальній структурі освітнього процесу ВВНЗ.....	34
Коваль І.С. Соціальна успішність рятувальника як педагогічний феномен.....	42
Коваль М.С. Професійна компетентність фахівців служби цивільного захисту.....	44
Коваль М.С., Литвин А.В. Провідні функції інформаційно-освітнього середовища закладу вищої освіти в умовах діджиталізації.....	45
Кошлань О.А., Аксанов Т.М., Колдов О.О., Свідницький С.М. Система забезпечення якості вищої освіти в закладах вищої освіти.....	49
Лабунець В.Ю. Освітня діяльність у вищих військових навчальних закладах, методи та способи її покращення.....	51
Майстренко О.В. Елементи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти	53
Матвєєнко О.В. Зарубіжний досвід гарантування якості освіти у ВВНЗ.....	56
Мацевко Т.М., Годованський О.О. Аналіз нормативно-правових актів з питань оцінювання результатів навчання випускників ввнз, за підсумками їх службової діяльності.....	61
Мірошніченко В.І. Актуальні питання удосконалення якості вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні у вищих військових навчальних закладах.....	68